

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний
університет

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКИ І ПОЛІТИКИ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ, ТРЕНДИ, СУПЕРЕЧНОСТІ

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
Всеукраїнської науково-практичної
конференції**

(Київ, 16 листопада 2023 року)

Київ 2023

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет**

**СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКИ
І ПОЛІТИКИ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ,
ТРЕНДИ, СУПЕРЕЧНОСТІ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

(м. Київ, 16 листопада 2023 року)

Київ 2023

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

УДК 316.334.3

С 69

Соціокультурні засади економіки і політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності [Електронний ресурс] : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 16 листоп. 2023 р.) / відп. ред. Н. В. Крохмаль. – Київ : Держ. торг.-екон. ун-т, 2023. – 251 с.

ISBN 978-966-918-100-8

DOI: 10.31617/k.knute.2023-11-16

У тезах доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціокультурні засади економіки і політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності» висвітлено актуальні фундаментальні і прикладні проблеми розвитку сучасного суспільства, здійснено критичну аналітику світових політичних, соціально-економічних та культурних трендів.

Матеріали подано в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів несуть автори.

УДК 316.334.3

Редакційна колегія: Н. В. Крохмаль (відп. ред.), канд. філос. наук, доц.; А. А. Кравченко, д-р філос. наук, доц.; М. В. Ліпін, д-р філос. наук, доц.

Відповідальний за випуск М. В. Ліпін, д-р філос. наук, доц.

ISBN 978-966-918-100-8

© Державний торговельно-економічний університет, 2023

<i>КРЕЗЕ Олексій</i> СУБ'ЄКТИВНИЙ АСПЕКТ ВЕРИФІКАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ РЕАЛЬНОСТІ.....	97
<i>БІРЮК Максим</i> ПРОБЛЕМА СОЦІАЛЬНОЇ РІВНОСТІ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ АНТИДИСКРИМІНАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....	100
<i>ПРОКОПЧУК Ірина</i> ЕКОНОМІЧНІ ТЕОРІЇ ДЕМОКРАТІЇ В ПОЛІТИЧНІЙ НАУЦІ.....	103
<i>АНДРІЄВСЬКА Катерина, КРОХМАЛЬ Наталія</i> СОЦІОКУЛЬТУРНІ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ЯК ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ ВІТЧИЗНЯНИХ СОЦІОЛОГІВ	107
<i>КОСТЮКОВ Леонід, БОНДАР Тетяна</i> ОРАТОРСЬКИЙ ТАЛАНТ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЛІДЕРСЬКОЇ ОБДАРОВАНOSTІ.....	110
<i>ГЛАВАЦЬКА Наталія, ГОРПІНИЧ Ольга</i> ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ У МОЛОДІЖНОМУ СЕРЕДОВИЩІ.....	113
<i>КОКАРЧА Юлія</i> ВПЛИВ НОВИХ МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	116

Секція 3

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ТРЕНДИ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

<i>БЄЛЯЄВ Віталій, ГУДКОВ Сергій</i> ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ПОНЯТТЯ ТА ЦІННІСТЬ.....	119
---	-----

КОКАРЧА Юлія,
канд. політ. наук, доцент,
доцент кафедри права,
Вінницький торговельно-
економічний інститут ДТЕУ

ВПЛИВ НОВИХ МЕДІА НА ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ

Демократична політична культура є феноменом, який відтворює особливості політичних орієнтацій та переконань, цінностей, уподобань, досвіду участі особистості, соціальних груп та загалом суспільства у політичному житті.

У сучасному світі медіа стає все більш впливовим чинником формування політичної культури та публічної думки громадян. Медійний простір сучасного суспільства утворюють традиційні та нові медіа. До традиційних належать такі засоби масової інформації як друковані матеріали, радіо та телебачення. Поняттям нові медіа позначають електронні, цифрові засоби надання інформації, які використовують комп'ютерні, інформаційні та комунікаційні технології (це додатки, електронні листи, електронні видання, блоги та інші засоби поширення інформації).

Сучасне інформаційне суспільство України характеризується здебільшого впливом нових медіа на формування політичної культури українців. Особливої актуальності окреслена проблематика набуває в період повномасштабної агресії росії проти України.

Перш за все такий вплив розглядатимемо в двох проявах: позитивному та негативному.

Позитивним впливом нових медіа на формування політичної культури є швидке поширення інформації. Це дає можливість мобілізувати та консолідувати населення. Особливо в умовах війни швидкий доступ до інформації дає можливість сформувати громадську думку та реагувати на події в реальному часі. Крім того, нові медіа розширюють можливості громадянської участі в політичному процесі, допомагаючи залучити більше громадян до обговорення та прийняття рішень на різних рівнях влади [1, с. 98].

Нові медіа також сприяють підвищенню рівня політичної освіти. Вони надають можливість доступу до різноманітних джерел інформації та дозволяють отримувати різнобічні точки зору щодо політичних питань. Це сприяє критичному мисленню та аналізу, що є важливими складовими політичної культури. В умовах гібридної

війни росії проти України, коли великого значення набуває інформаційна агресія поряд із збройною, важливо отримувати нові знання про політичні процеси, вміти критично аналізувати та приділяти увагу під-вищенню рівня політичної освіти та знань серед населення [2, с. 56].

Нові медіа позитивно впливають на формування політичної культури через залучення молодого покоління до політичного процесу. [3] Інтернет, соціальні мережі та інші цифрові платформи приваблюють молодь і надають їм можливість висловлювати свої погляди, сприяючи активній громадянській участі та обміну ідеями. Це сприяє зростанню політичної свідомості серед молоді та їхній участі у важливих громадських діях.

Волонтерство є вимогою сучасних реалій в Україні. Без допомоги громадськості важко забезпечити розвиток багатьох сфер, таких як соціальна допомога, забезпечення необхідних ресурсів для ведення бойових дій та відновлення територій, які постраждали від війни. Волонтерство стало важливим елементом національної єдності та підтримки героїчних зусиль українських військових. Цифрові платформи дозволяють організувати та координувати громадські ініціативи швидко та ефективно. Це сприяє залученню більше людей до волонтерської діяльності та підтримує розвиток громадського сектору, що є важливим для політичної культури та соціального розвитку суспільства.

Негативний вплив соціальних мереж на громадську думку є досить помітним у Твітер-революціях, а також під час гібридних та інформаційних війн та конфліктів. Як слушно вказують вітчизняні науковці, інтернет (а також і соціальні мережі) є певним середовищем, яке стали «використовувати для здійснення сугестивного маніпулятивного впливу на спільноту та ведення інформаційних війн з використанням новітніх інформаційних технологій, серед яких: медіавіруси, блоги, симулякри, фейки, оверквотинг, флейми, тролінг, флуди, спами, офтопи, кроспостинг, холівари тощо» [4, с. 195].

Негативним впливом медіа на політичну культуру є поява таких нових форм політичної активності як слактивізм і кліктивізм. Вони можуть впливати на формування ідентичності, сприяти самопозиціонуванню людини. Це сприяє формуванню політичних уподобань та орієнтацій, й загальному ставленню до політичної ситуації, політичної влади, політичної сфери. Поняття слактивізму позначає онлайн-активність, яка не має впливу на політичні та соціальні проблеми, але створює у людей, які беруть у ній участь, ілюзію причетності до політичних процесів завдяки виконанню простих дій в Інтернеті – вступу до групи у Facebook, підписання онлайн-петиції тощо.

Оцінюючи ефективність слактивізму, варто зазначити, що в процесі трансформації, він перейшов від позитивного значення до негативного. Слактивізм постає як вірусний хештег, який людина ретвітує, як рожева стрічка на сорочці, як рамка райдужного кольору на фотографії в Facebook. Адже висловити занепокоєння соціальними, духовними чи політичними проблемами лише одним клацанням миші, цим самим «взяти участь» у вирішенні таких важливих питань – не потребує багато зусиль.

Отже, поряд із позитивним впливом нових медіа на формування політичної культури, а саме, можливістю швидко поширювати політичну інформацію, консолідувати та мобілізувати суспільство навколо спільної мети існує і негатив. Зокрема, існують загрози «егокастингу» (особливості віртуальної культури, яка спрямовує на самопізнання людини, що відтворюється у пошуку тих контекстів, які визначаються її інтересами, уподобаннями, переконаннями, стереотипами тощо) та поширення «мови ворожнечі» в соціальних мережах, їхніх негативних наслідків. «Мова ворожнечі» в Україні використовується з метою поширення в суспільстві ксенофобських, сепаратистських настроїв, нагнітання негативного психоемоційного стану, почуття страху, недовіри та нетерпимості, що підриває соціально-політичну стабільність. Це потужний інструмент інформаційної та гібридної агресії росії, який використовується з метою дестабілізації політичної ситуації, зокрема і в Україні.

Список використаних джерел

1. Венгер О., Постол О. Формування політичної свідомості в умовах повномасштабної російсько-української війни. *Humanities Studies*, 2023. № 16 (93). С. 95–102.
2. Калінічева Г. Використання інформаційно-психологічної зброї в умовах російсько-української війни. *Acta de Historia & Politica : Saeculum XXI*. 2023. С. 53–65.
3. Сікорська В. Ю., Кожанов А. В., Шипотілова О. П. Медіакультура сучасної особистості як інструмент впливу на молодь в умовах російсько-української війни. 2023. С. 108–123. URL: <http://baltijarublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/284/7831/16363-1> (дата доступу 28.10.2023).
5. Присяжнюк М. М., Христофорова О. Ф. Інтернет-простір як арена сугестії в інформаційних війнах сучасності. *Інформаційна безпека людини, суспільства, держави*. 2017. № 1 (21). С. 191–199.

Наукове електронне видання

**СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІКИ
І ПОЛІТИКИ: ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКИ,
ТРЕНДИ, СУПЕРЕЧНОСТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

(м. Київ, 16 листопада 2023 року)

Видавець і виготовлювач
Державний торговельно-економічний університет
вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156
Тел. (044) 513 74 18
Електронна пошта knute@knute.edu.ua
269E-2023